

8. num. 6.

AA

1768, 11

BREVIS
IVRIS ECCLESIASTICI
GERMANICI
NOTITIA

QVAM

PRAELECTIONIBVS SVIS CANONICIS ET
HISTORICIS

IV. IAN. 1768. hor. m. 7-8.

EXORDIENDIS, ET SINGVLIS PER ANNUM NON FERIA-
TIS DIEBVS CONTINVANDIS

PRÆMITTIT,

ET

AD ILLAS AVDIENDAS

VTIVSQUE STVDII ÆMVLOS

HVMANISSIME INVITAT

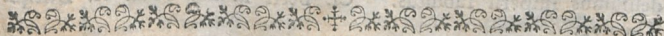
M. F. IORDANVS SIMON

ORD. EREM. S. P. AVGVSTINI, STVD. REGENS GENERAL. PROV. RHENQ-

SVEY, PRIM. DIFFIN., IN VNIVERS. ERFORD. SS. THEOL. DOCT.

ET S. FACVLT. THEOL. ADSESS. IVRIS ET HIST.

ECCLES. PROF. P. O.

ERFORDIÆ, LITERIS HENR. RVD. NONNII, ACAD. TYP.

CONSPECTVS.

- §. I. **D**uo sunt in hominem Christianum imperia, spirituale
scilicet & temporale.
- §. II. Vtriusque potestas immediate a Deo est, praestantior tamen spiritualis temporali.
- §. III. Viraque tamen suis circumscripta limitibus;
- §. IV. Ita, vt neutra sine alterius periculo aliena invadat iura;
- §. V. Sed sunt ambae mutuo conglutinandae charitatis, pacis & concordiae vinculo.
- §. VI. Qualibet earum potestas suis fulcitur legibus;
- §. VII. Nam & sacerdotium habet potestatem, condendi leges, quas Canones vocat.
- §. VIII. Varii generis sunt Ecclesiae Canones.
- §. IX. Etiam Concordata quodammodo Canonum rationem induunt.
- §. X. His omnibus juris & Historiae Ecclesiae Candidatos imbuere Professoris Canonum & Historiarum provincia est, quam sibi ab Eminentissimo Principe Electore Moguntino recens Clementissime demandatam ipsis indicit.

Hoc temperamento de vtriusque (SACERDOTII & IMPERII) potestate differendum existimaui, vt PETRI cathedrae & CAESARIS throno reverentiam & obsequium meum patefacere humilis Ecclesiae filius, fidelissimus Imperii subditus. Cl. Berti in fin. Tom. II. Discipl. Theolog.

§. I.

§. I.

*Duo sunt in hominem Christianum Imperia,
spirituale scil. & temporale.*

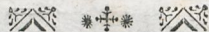
CREAVIT DEUS mundum conderet vniuersum, ipsius non tam incolam, quam possessorem & principem a) creavit HOMINEM. Hominem mirabili, & solum sua omnipotentia digno opificio, duabus ex substantiis, spiritali una, corporea altera creavit unum. Formauit enim Dominus Deus hominem de limo terræ, & inspirauit in faciem eius spiraculum vite, & factus est homo in animam viventem. b)

A 2

Trans-

a) Benedixitque illis Deus, & ait: Crescite & multiplicamini; & replete terram, & subiicite eam, & dominamini piscibus maris, & volatilibus cæli, & vniuersis animantibus, quæ moventur super terram.

b) L. Genes. C. 11. 7.

Translatus in hortum voluptatis nulli subiectus fuisset creaturæ, sed soli, quod ipsum condidit, supremo Numini, & quidem naturali gratitudinis & amoris lege. Patriæ equidem potestati subdita vixisset eiusdem posteritas, sed tam suavi fuissent omnes sanguinis & amoris necessitudine juncti, ut de hac felici societate hominum, nulla nisi charitatis & amicitie innata lege ducta, dicere licuisset: *Hic subesse, regnare est.*

Sed felix iste homo serpentis astutia victus, factus inobediens Deo, e paradiso in terram maledictam eicitur, quam coleret, & incoleret sudore ac labore. *CORPVS* dignam in penam innumeris prope subiicitur incommodis, quæ societatis genere necessitatem; societas vero genuit rempublicam, respublica Imperium, quod temporalis nomen gerit.

ANIMA, quæ est pars hominis altera, utique præstantior, quia nobilior, quoque suas luebat pœnas, subdita peccato; sed non suis a Conditore optimo destituta remediis. Hæc in Lege naturæ mediante in Seruatorem fide erant sacrificia, vota, preces *ceter.* In Lege vero scripta expiationes, purificationes, holocausta, sacrificia, victimæ, utique non abs SACERDOTE, donec veniret REDEMPTOR, qui novam in sanguine suo fundauit Ecclesiam, & novum in ea constituit Sacerdotium ad finem sæculi duraturum.

Sic homo, qui in paradiso quoad corpus & animam libertate fruebatur aurea, ex illo eiectus quoad utrumque hominem dignam in pœnam ferreo subiugatus est imperio; adhuc tamen & aureo, (si iugiter consideret) temporali scilicet ad corporis incolumitatem, spiritali vero ad animæ salutem directo. Sic, inquam, duo constituta sunt in mundo super hominem Imperia; utrumque in hominis olim obedientis & liberi, nunc autem inobedientis & servi pœnam; attamen in incolumitatem & salutem misericorditer a Deo ordinatum. Sic & duo in societate humana constituti sunt Imperatores; unus, qui animas, alter qui corpora regat; quod

quod enim IMPERATOR in Republica, hoc SACERDOS in Ecclesia. Atque, ut per decursum distinctius loquamur, temporale Regimen simpliciter IMPERIVM, spirituale vero nominabimus SACERDOTIVM,

§. II.

Vtriusque potestas immediate a Deo est, præstantior tamen spiritualis temporali.

Nobis de sacerdotio & Imperio V. L. modo sermo non est. Patriarchas non modo temporalium, sed & spiritualium in domibus suis a Deo fuisse constitutos Principes, vna interpretum opinio est; vnde enim sacrificandi morem didicissent, nisi a Deo? Quoque ex Benedictione primogeniti potestatem utramque a Deo Patriarchis collatam divinant omnes. Quod Moyses & Aaron, cum temporale, tum spirituale, vtrique ex Dei ordinatione, super populum Israelis gesserint Imperium, controversiam non patitur. Post Aaronem in stirpe Levitica substituisse sacerdotium, & non nisi in Christum Redemptorem in morte fuisse transtatum, observat Apostolus; Post Moysen vero a Deo fuisse institutos iudices, inde Reges, sacra testatur historia.

Christus ex stemmate Davidico oriundus, ut sacra exhibet genealogia, erat quidem hæres domus & sceptri Regis Iuda; verum, ut ostenderet, quod non venisset *ministrari*, sed *ministrare*, fatetur se Regem; a) *Tu dicis*, inquit ad Pilatum, *quia Rex sum ego*, sed jam ante adferuerat, *regnum meum non est de hoc mundo*.

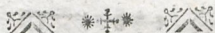
Sanguine igitur suo in petra ædificavit Ecclesiam, cuius & ipse caput erat, b) quia sacerdos erat in æternum, non visibilis permanens in mundo, sed rediturus ad Patrem. Ne autem visibilis Ecclesia visibiliter acephala esset, visibilem sui constituit Vicarium,

A 3

qui

a) Matth. XX, 28.

b) Sunt verba Apostoli ad Ephes. I. 22. *Et omnia subiecit pedibus eius, & ipsum dedit Caput super omnem Ecclesiam, quæ est corpus ipsius.*

qui erat **Petrus**. Huic, suisque successoribus in animas fidelium plenissimam, & in finem sæculorum duraturam contulit potestatem, inquit: *Tu es Petrus & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam . . . Et tibi dabo claves regni cælorum, & quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in cælis; & quodcumque solveris super terram, erit solutum & in cælis.* a)

Dedit & aliis Apostolis ceu Ecclesiæ Rectoribus potestatem a Patre commissam sibi, b) ita, ut Episcopi Apostolis ceteris succedentes *hereditario quasi jure* Apostolorum consequerentur potestatem, c) sicut Pontifex succedens Petro summam ipsius in Ecclesia obtinuit auctoritatem; ut hoc modo superna Christi potestas Petro & Apostolis ante ascensum cælorum commissa d) tum quoad interna clavium, tum quoad externa morum sub uno capite super universum fidelium cærum esset in Ecclesia una.

Est ergo potestas spiritualis immediate a Deo;

Sicut & temporalis: Ipse Redemptor, dum Sacerdotis gereret munus, & coram Pilato se adfereret Regem, dicente illo: *Nescis, quia potestatem habeo, crucifigere te, & potestatem, dimittere te? Non haberes, reponit Christus, potestatem adversum me ullam, nisi tibi datum esset desuper. Desuper ergo est potestas Imperii; non est enim potestas, nisi a Deo, ut Apostolus inquit. Et jam in veteri*
Lege

a) Matth. XVI. 18.

b) Vide Matth. XVIII. 15. 16. 17. seqq. Ioan. XXII. 20.

c) S. Cyprianus Epist. LXIX. *Christus, inquit, dicit ad Apostolos, ac per hos ad omnes Præpositos, qui Apostolis vicaria ordinatione succedunt, qui vos audit me audit, ceter.*

d) Nicolaus I. Epist. LXXIV. *Ita discurreit: Subiturus tamen ad cælos hanc (Ecclesiam) Apostolis commendavit, ac per eos tanquam hereditario jure successoribus eorum, nobis scilicet, quos Pastores & Episcopos ac Pontifices super ipsam constituit, eius providentiæ curam indulsit, quatenus pro patribus nati sunt filii, & pro iis constituti principes in omnem terram.*

Lege dictaverat sapientia divina Prov. VIII. 15. 16., *Per me Reges regnant, & legum conditores iusta decernunt; per me Principes imperant, & potentes decernunt justitiam.*

Quæ autem hæc Regum potestas, nisi temporalis, a spirituali discreta? Sic enim eam discernit Apostolus PETRVS: *subiecti estote omni humanae creaturae propter DEVM, sive Regi quasi præcellenti, sive Ducibus tamquam ab eo missis ad vindictam malefactorum, laudem vero bonorum, quia sic est voluntas DEI. ceter.* Idem monet D. PAVLVS scribens Romanis: *Omnis anima potestatibus sublimioribus subdita sit; non est enim potestas, nisi a Deo; quæ autem sunt, a Deo ordinatae sunt: Itaque, qui resistit potestati, Dei ordinationi resistit, qui autem resistunt, ipsi sibi damnationem acquirunt.*

Miror, quosdam ex ordinatione potestatis a PAVLO memorata mediationem temporalis a spirituali inferre; præterquam enim quod a sensu PAVLI prorsus desiliant, nos ipsi facile iis cedimus, inter potestates ordinationem subsistere, non quoad potestatem, quæ æqualiter a Deo est, sed quoad dignitatem; velut enim spiritus præstantior est corpore, ita sacerdotium excellentius Imperio. Hoc corpora, illud animas regit: hoc salutem animarum, illud Reipublicæ incolumitatem intendit; hoc terrena & transitoria, illud divina & æterna administrat. Et, sit licet, Rex sacerdotis curet incolumitatem terrenam, sacerdos tamen Regis cælestem moderatur salutem. a) Cum igitur objectum & finis sacerdotii sint præcellentiora, ac ea, quæ Imperii sunt, ut illud ordine & dignitate præcedat, aut saltem non succedat, æquitas postulat.

Liceat & aliam potestatis Ecclesiasticæ prærogativam notare. Hæc secundum normam & formam a Christo Unigenito Dei Filio, Patrique consubstantiali instituta fuit. Est equidem & ipsa Potestas Politica, ut audivimus, a Deo, sed nullatenus speciali institu-

tionem

2) "Conferamus, inquit SYMACHVS Papa in suo Apologetico ad Impera-

tionem & ordinationem (si Hebraeorum regiminis formam excipimus) a Deo ipso constituta, sed solum ab hominibus per Dei providentiam res humanas sapienter disponentis ordinata, certisque legibus, quibus & ipsi tenentur Principes, circumscripta. Quid? quod sacra Potestas quoad leges suas, quas fundamentales vocant, manet immutabilis, dum interea Potestas politica, quae secundum tempora eorumque vicissitudines, bellorum casus, populorum mores & consuetudines invicem succedentes saepe saepius mutatur, modo hanc, modo aliam regiminis induit formam, & leges reipublicae temporali accommodas condit, abrogatque.

Neque inde, quod in Ecclesia Imperium, & in Imperio Ecclesiam contendimus, nobis obvertat quispiam, nos *statum erigere in statum*; Longa etenim utriusque cum quoad muneris, tum quoad regiminis rationem disparitas est. Ecclesia nonnisi ea, quae aeternam fidelium salutem, & Imperium nonnisi illa, quae subditorum temporalem concernunt felicitatem, curat atque disponit. Et sic utraque Potestas, licet composita, dummodo non confusa, sed suis quaeque, ut modo dicturi sumus, limitata terminis, vigeat salva & integra.

§. III.

peratorem ANASTASIVM "conferamus honorem Imperatoris cum honore Pontificis, inter quos tantum distat, quantum ille rerum humanarum curam gerit, iste divinarum. Tu Imperator a Pontifice baptismum accipis, sacramenta sumis, orationem poses, benedictionem speras, poenitentiam rogas. Postremo tu humana administras, ille tibi divina dispensat: ita, ut non dicam superior, certe aequalis honor est." Et S. GELASIVS *relatus Can. duo sunt. Dist. XCVI. in Epist. ad eundem ANASTASIVM ann. 494. scripta.* "Duo, inquit, sunt quippe, Imperator Auguste, quibus princip. liter hic mundus regitur: Auctoritas sacra Pontificum, & regalis Potestas. In quibus tanto gravius est pondus sacerdotum, quanto etiam pro ipsis Regibus hominum in divino sunt reddituri examine rationem." Et S.

CHR.V.

Utraque tamen suis circumscripta limitibus.

Sacerdotio claves commisit Redemptor, Imperio vero gladium. Alia clavis, alia gladius munera gerit. Clavis referat & claudit cœli repagula, solvit & ligat vincula peccati. Paucis, clavis dirigit animas, non corpora: Gladius vero corpora terret, tuetur subdita, refecat rebellia, a)

Inde-

"CHRYSOSTOMVS *Hom. XV. in Epist. ad Corinth.* "Iste principatus (Sacerdotium) civili tanto melior est, quanto terra cœlum, imo & multo magis, & non multa illi cura est de seculari vita, omnia autem de cœlestibus rebus pronuntiat." *Consentit ISIDORVS Pelusiota Epist. 249. hæc scribens;* "Ex Sacerdotio & Regno rerum administratio conflata est, quamvis permagna utriusque differentia sit; Illud enim est velut anima, hoc velut corpus." *Conformia sunt, que Author Constit. Apost. L. II, C. 34. habet;* "Sacerdotium ad Dei honorem administrat, ut pericula ab anima & corpore propulset; quanto ergo anima corpore præstantior, tanto est Sacerdotium Regno excellentius."

a) "Regi, inquit CHRYSOST. *Hom. IV. de Verbis Isai.*, corpora, Sacerdoti animas commisit Deus." ALEXANDER ALENENSIS P. III. Q. XL. n. 5. ita disturrit super verba HYGONIS alibi referenda: "Regum est, exercere poenam corporalem, Sacerdotum, spirituales inferre vindictam; sicut enim Iudex terrenus non sine causa gladium portat, Rom. XIII, ita non sine causa claves Ecclesiæ Sacerdotes accipiunt. Ille portat gladium ad vindictam malefactorum, laudem vero bonorum; isti claves habent ad exclusionem excommunicandorum, & reconciliationem poenitentium." *Videtur Alensis ex M. Augustino suam mutuatum esse sententiam dicente L. de fide & Oper. C. II.* "Phinees sacerdos adulteros simul inventos ultore ferro transfixit, quod utriusque de degradationibus & excommunicationibus significatum est, faciendum in tempore, cum in Ecclesiæ disciplina visibilis gladius effectus esset." *Non dissimilia sunt Thomæ Valdensis Angli verba L. II. doctrin. fidei C. LXXXVIII. n. 4.* "Terrena, inquit, potestas
B
"caput

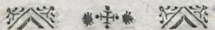

Indecens foret, si Imperium Sacerdotio vellet eripere & usurpare claves, ut spiritualia dispenser; incongruum quoque esset, si Sacerdotium vellet regium exercere gladium, & propria manu, incauti adinstar Petri, cadere & fundere sanguinem. a)

Quid? ergo Sacerdotium nullam in Imperium, & nullam Imperium in Sacerdotium obrinet potestatem? Vtique. Rex quoque (de fidei etenim loquimur) est membrum Ecclesie; & clavibus PETRI subditus; suscepit baptismum, solvitur a peccatorum vinculis, benedictionem accipit, reficitur viatico; sed, a quibus, nisi Sacerdotii manibus? Sunt & Ecclesiastici reipl. membra; & velut eius incolumitate fruuntur, ita & eos huic suo modo suffragari convenit. Sacerdotii est, Regum quoque invigilare salutis, & Imperii moderari animas; sic & Regis est, non tantum laicorum, sed & Ecclesiasticorum promovere incolumitatem, Ecclesie tueri jura, & contra usurpantes stricto vindicare gladio. Postulat autem aequitas, ut, qui gaudet beneficiis, portet & onera muneris suo congrua, nisi munificentia Majestatis exemerit regale Sacerdotium, non solum, quia sic voluit, sed &, quia immunitas ecclesiastica tum ob dignitatis sacerdotalis excellentiam, & ob muneris Deo dicati exi-

gen-

caput Regem, spiritualis potestas caput habet summum Pontificem.
 Ad potestatem Regis pertinent, quæ terrena sunt, & ad terrenam vitam facta omnia. Ad potestatem summi Pontificis pertinent, quæ spiritualia sunt, & vitæ spirituali tributa univèrsa.
 a) *Osius Cordubensis Episcopus Imperatorem Constantium bis alloquebatur verbis:* "Tibi Deus Imperium commisit, nobis, quæ sunt Ecclesie, concedidit. Et, quemadmodum, qui tuum Imperium malignis oculis carpit, contradicit ordinationi divinæ; ita & tu cave, ne, quæ sunt Ecclesie, ad te trahens in gno crimini obnoxius fias. Date, scriptum est, quæ sunt cæsaris, cæsari, & quæ Dei, Deo. Neque igitur fas est nobis, in terris Imperium tenere? neque Tu Thymiamatum & sacrorum potestatem habes, Imperator." *Vid. S. Athan. Epistol. ad solit.*

gentiam, tum ob ipsius supremi Numinis mandatum atque exemplum sic decuit.

S. IV.

Ita, ut neutra sine alterius periculo aliena invadat jura.

Quid autem, inquires, si Rex Ecclesie, aut Reipublice hostis omnia pessumdet, *Sacerdotium* atque *Imperium* susque deque vertat, an non tunc Pontificis est, exerere gladium, indignum evertere throno, & ad saniora cogere consilia perversum?

Petrus, cum sacrilegis scurrarum manibus supremum videbat vinciri SACERDOTE, gladium strinxit, & caeco imperu irruens abscidit Malcho auriculam. Quid supremus Ecclesie Rector? *converte*, inquit, *gladium tuum in locum suum, omnes enim, qui gladium accipiunt, gladio peribunt.* An putas, quia non possum rogare *Patrem meum, & exhibebit mihi modo plusquam duodecim legiones Angelorum?* Et, ad quid? ut indignum, puto, ejiceret CAIPHAM, iniquum pelleret PILATUM, & omnem subverteret Hierosolymam, imo Judaeam. Potuit, sed noluit, suae memor doctrinae paulo ante Apostolis datae: *Scitis, quia Principes gentium dominantur eorum, & qui majores sunt, potestatem exercent in eos.*

Sitne vero tam tristis rerum status remedio expers? minime. Habet & sacerdos gladium; habet spiritualia arma, quia materialem gladium in suum mittere locum jussus, habet preces, habet lacrymas, ut S. Ambrosius ait, a) habet & anathemata, quae feriat, & sensibilibus feriat, quia ad divisionem spiritus & animae penetran;

B 2

a) "Dolere potero, potero flere, potero gemere; adversus milites Gothos lacrymae mea arma sunt, aliter non possum, nec debeo resistere, S. Ambr. in Orat. ad Auxent.

netrant; verum, non nisi in maxima necessitate, & solum pro Christo vibranda. a)

Quid, si & ista non juverint? minime solliciti sumus. Etenim, tam perplexam dirimere litem, non Canonum Lectores, aut Candidatos tangit. "Quid in rerum discrimine," ait Cl. Berti, "agendum sit, haud ignorat Ecclesiae Pastor constitutus a Domino, ut oves suas pascat, omnemque gerat curam, ne pereant; & comperit id quoque habet Princeps catholicus, qui profitetur, se caput esse reipublicae, & simul membrum Ecclesiae." In tam tristi rerum statu potius ad primitivae Ecclesiae exemplum, quam ad Canonistarum placita reflectendum. Quis ignorat, quantum Ecclesia Dei primum a Iudaeis, postmodum a gentilibus, ac denique ab Haereticis non modo ad honorum direptionem, sed & ad vitam usque, & sanguinis effusionem vexata, & diris persecutionibus exagitata fuerit. Sed ubi, vim vi, licet quandoque potuisset, repulisse comperimus? Hae sunt, quae nobis Historiarum produunt monumenta: Ecclesia Dei arumnis & pressuris obruta sponsi sui memor effati: *In patientia vestra possidebitis animas vestras*, in spe & silentio mala cuncta patienter sustinuit. Nobis proinde incumbit, ut quorum intruemur exitum conversationis, miremur & fidem.

Cavebit autem & Imperium in Christi Ecclesiam ejusque Sacerdotium terrenum stringere gladium, quia haec non gladio Imperii, sed clavibus Sacerdotii sunt a Deo b) commissa. Recordabitur

a) Sic & Ambrosius Theodosium, & B. Innocentius Arcadium excommunicavit, & ab Ecclesiae ingressu prohibuit. *Can. Nos si incompetenter. 2. q. 7. n. 41. ex Epist. Leon. III. ad Ludov. August. ann. 515. scripta.*

b) "Idcirco Ecclesiis praefecti sunt Pontifices a reipublicae negotiis abstinentes, ut Imperatores similiter ab ecclesiasticis abstineant, ac, quae sibi commissa sunt, capeant." *Hec GREGORIUS II. ad Leonem Isaur. ann. 715. Concordant, quae NICOLAUS I. Imperatori Michaeli*

bitur Princeps, quantum piissimi Antecessores sui reveriti fuerint sacerdotes, qui ipsorum invigilant salutem, & a quorum manibus salutifera accipiunt sacramenta. Recogitabit, quod religiosissimi Reges beneficentis regia Majestate & Munificentia sua dignis Sacerdotum distinxerint, & certatim illud exornarint, cumularintque exemptionibus, privilegiis, concessionibus, facultatibus, immunitatibus. *et.* Hæcque omnia, quæ ecclesiasticam hodie compellant immunitatem, semper voluerint facta, rectaque, atque ipsos petulantem invasores, aut iniquos usurpatores stricto represserint gladio.

Hoc equidem vel solum nomen *immunitatis Ecclesiasticæ*, quam Canonistæ in *localem, personalem & realem* dispertere consueverunt, apud quosdam politicæ potestatis rigidiores amulatores nimis invisum est; verum, cum officii nostri postulet ratio, ut non modo in *primi & postremi*, sed & in *medii* ævi consuetudines, Canones, normas & formas Ecclesiæ oculum animumque conjiciamus, hinc

illam
chaeli ann. 865. conscripsit relata Dist. XCVI. Can. cum ad verum.
 "Cum ad verum, ait, ventum est eundem Regem atque Pontificem,
 "ultro sibi nec Imperator jura Pontificatus arripuit, nec Pontifex no-
 "men Imperatoris usurpavit; Quoniam idem Mediator Dei & homi-
 "num, Homo CHRISTVS IESVS, sic actibus propriis & dignitati-
 "bus distinctis officia potestatibus discrevit, propria volens humilitate
 "sursum efferri, non humana superbia rursus in infernum demergi,
 "ut & christiani Imperatores pro æterna vita Pontificibus indigerent,
 "& Pontifices cursu temporalium tantummodo rerum Imperialibus le-
 "gibus uterentur, quatenus spiritualis actio carnalibus distaret incurssi-
 "bus, & ideo militans Deo minime se negotiis secularibus implicaret,
 "et vicissim, ne ille rebus divinis præsidere videretur, qui esset nego-
 "tiis secularibus implicatus. Hæc GREGORIUS ex Epist. S. GELA-
 "SII ann. 491. ad Imperatorem ANASTASIUM, qui ACACIUM com-
 "munionem privatum in sacris dypticis recitari iussit data depromsit.
 "Consentit HUGO a S. Victore L. II. de Sacram. fidei P. II C. 7.
 "Spiritualis potestas non ideo præsidet, ut terrene in suo jure præju-
 "diciam faciat, sicut ipsa terrena potestas, quod spirituali debetur, num-
 "quam sine culpa usurpat."

illam prorsus præterire nobis non licet. Minime litigabimus, an hæc immunitas *juris divini vel naturalis, vel positivi* sit, ut quibusdam placuit; sed persuasi, quod Sacerdotii præeminentia, & ejusdem a sorte laica exemptio non tam in *jure Sacerdotii & Imperii*, sed & in ipso *naturali jure* fundata sit, Canonum studiosos vel maxime decere æstumamus, ut, quid circa immunitatem ecclesiasticam sine Imperii & Sacerdotii læsione aut sentire, aut docere expediat, sedulo moneamus. In eo prorsus cum politica potestatis vindictibus convenimus, quod immunitates & exemptiones, quæ aut in Sacerdotii depravationem, aut in Reipublicæ bene ordinatæ præjudicia vergunt, non inter salutare & legitimos Ecclesiæ usus, sed in periculosos ac nocivos Imperii abusus numerari debeant. *Tollantur igitur abusus, sed maneant usus.* Et, cum Politici queruntur *abusus*, quaeso, ne obliviscantur, *res facti* minime unquam condere posse *regulam juris.*

Diximus, maneat quæque discreta potestas suos intra limites a Domino Dominantium descriptos, atque neutra alterius turber, aut rumpat jura, a) hoc Sacerdotii, hoc Imperii reposcit salus & incolumitas, quia non hominum, sed Dei potestatem invadunt, omnis enim potestas a Deo est, quæ & omnibus tribuitur æqua.

Qui a) Apposite ad rem istam quidam apud Cl. Bertii l. c. Ita discurrunt: „Utiq; esse in Christi Ecclesia utramque Potestatem. Spiritualem scilicet, ac temporalem, sed utramque esse summam, et independentem ab altera. Inde vero nulla confusio, nullum emergit incommodum, eo quod dux illæ Potestates sunt in diversa Persona, in sacerdote, et in Principe: habent oppositos et disparatos fines, neque una debet limites suos transgredi, et usurpare alienos: Sancte salubriterque regitur Christiana respublica, si illa spiritualia, ista temporalia administrat: confusionem potius orituram, ut exorta est sæpenumero, si una alteri in iis, quæ huic competunt, velit arripere dominatum. Unde enim Schismata, unde plurima bella, unde ipsorum Romanorum Pontificum exilia, oppressiones, ludibria, nisi, ex ipsa aliena Potestatis

Qui potestati resistit, verba Apostoli sunt ad populum Romanum libertati natum, Dei ordinationi resistit. Ideo necessitate subditi estote, subjungit, non solum propter iram, sed & propter conscientiam. Reddite omnibus debita; cui tributum, tributum; cui vestigal, vestigal; cui timorem, timorem; cui honorem, honorem. Quid si ordo inversus fuerit? Pro! quot bella, quot incendia, quot seditiones, quot calamitates, quot statuum subversiones, quot religionis dispendia, quot caedes atque ruinas sacrae & profanae nobis enarrant historiae, quoties aut Imperium in Sacerdotium, aut Sacerdotium in Imperium incautum strinxere gladium, & muro aut turbarunt, aut invaserunt jura? Brevis non caperet pagina tot tristia veritatis lugendae exempla.

§. V.

Sed ambæ mutuo conglutinandae charitatis, pacis & concordiae vinculo.

Hæc est PAVLI doctrina. Posteaquam jusserrat IMPERII gladio *timorem*, clavibus vero SACERDOTII præstandum esse *honorem*, subdit: *Nemini quidquam debeatis, nisi ut invicem diligatis; qui enim diligit*

„tis perturbatione? Neque officit Christianæ Reipublicæ dignitati, atque
 „que divinæ institutioni, quod una Potestas non sit dependens ab al-
 „tera; Siquidem Christiana Respublica, *ut Christiana est*, non quærit
 „ea, quæ sunt hujus mundi, nec negotiis secularibus implicatur. Id
 „ei convenit, ut est societas hominum mortalium, et terrënorum
 „civium in uno cœtu viventium, sive hæc societas Christi fidelium sit,
 „sive paganorum, sive hæreticorum. Ita in Ecclesia summa Imperato-
 „rum Regumque Potestas subest Potestati spirituali, non quatenus sum-
 „ma Potestas est, sed quatenus *Christiana est*, in iis nimirum, quæ spi-
 „ritualia sunt, et ad finem ultimum referunt, cujusmodi sunt dogma-
 „ta fidei, sacramentorum perceptio, Christianorum morum institutio,
 „non in iis, quæ sunt temporalia, et attinet ad regimen politicum &
 „civile.

diligit proximum, legem implevit. Verba, adamantino stylo cordibus Principum tum *Sacerdotii*, tum *Imperii* incidenda. Nam, cum vinculum quoddam mirabile, licet post tantos Philosophorum conatus ineffabile, animam conglutinat cum corpore, & ex utroque unum constituit hominem; & quousque corpus non adversus spiritum, & spiritus non adversus carnem prapostere insurgit, & corpori & animae succedit bene & prospere: Ita & Sacerdotium, quod praefigurat anima, & Imperium, quod corpus adumbrat, ut mutuo charitatis & pacis vinculo conglutinentur, necesse est, ne animae periclitetur salus, & corporis intereat incolumitas. In hunc finem conspirant ambo, licet ordine, modoque distincto.

Turbetur in homine anima, languebit corpus; turbetur corpus, mœrebit anima: Sic, si odiis, si persecutionibus ab Imperio lacescitur Sacerdotium, aut si inimicitiiis & tergiversationibus Imperium impeditur a Sacerdotio, & republicae incolumitas, & Ecclesiae salus in extremo versatur discrimine, & rotus turbabitur orbis. Sit autem utraque pars charitatis, pacis & concordiae unita nexu, cuncta procedant prospere.

Conditor ipse necessitatem hanc suavem inseruit homini. Corpus eger anima, anima corpore; utraque igitur concordiae & amoris nexenda vinculo. Eget pariter Imperium Sacerdotio, & Sacerdotium Imperio. a) Quomodo unum succurrer alteri, nisi mutans amor, mutuaque concordia nexat utrumque. Re-

a) *Hic praesant S. GELASII supra cit. ad Imper. ANASTASIVM verba:* „Christus memor fragilitatis humanae, quod suorum saluti congrueret, dispositione magnifica temperans, sic actionibus propriis, dignitatibus distinctis, officia potestatis utriusque discrevit, suos volens medicinali humilitate salvari, non humana superbia rursus intercepti, ut & Christiani Imperatores pro vita aeterna Pontificibus egerent, & Pontifices pro temporalium cursu rerum Imperialibus dispositionibus uterentur. . . Ut & modestia utriusque ordinis curarentur, ne extolleretur utroque suffultus, & competens qualitatibus actionum specialiter professio aptaretur. . . *verum per quid aptabitur, nisi pacis, amoris & concordiae mutuae, nexu?*

Reponet nonnemo, paritatem aut non tenere, aut probare, quod, sicut animæ omnimoda in corpus competit potestas, ita & Sacerdotio omnimoda congruat in Imperium.

Fateor, paritas non tenet in omni; tenet tamen in eo, a quo deduximus. Anima cum corpore unum constituit compositum; sed anima & corpus adplicata Sacerdotio & Imperio in duobus subsistunt suppositis. Ecce paritatis defectum. Velut autem in ipso uno homine præstantior anima corpore, ita præstantius Sacerdotium Imperio. Ast, non ideo corpus omnimodo subiectum est animæ, quia hæc præstantior, sed ideo, quia Deus, cum conderet hominem, ex infinita sapientia sua corpus soli animæ, animam vero nequaquam corpori subiecit.

Non ita Deus; cum enim divideret potestates, Sacerdotio divisisit suam; &, quia animas regit, excellentiorem commisit. Dedit & Imperio suam, & quia corporalem incolumitatem curat, inferiorem dedit, non potestate, sed ordine inferiorem; cuiuslibet enim divisit suam, non pendentem ab altera, aut subditam alteri (nisi in respectu nuper explicato) sed utrique plenam, quia ambæ non in uno, ut in homine, sed in duobus suppositis, Sacerdotio scilicet & Imperio, non quoad potestatem, sed quoad finis & subiecti differentiam a Deo ordinatis subsistunt. Quis autem servabit hanc ordinationem, & quis cœniet finis & subiecti differentiam ab Imperiorum Conditore præscriptas, nisi pacis, amoris & concordie nexus, quo Deus, velut in homine corpus & animam, ita & in orbe christiano Sacerdotium & Imperium voluit conglutinata in unum? a)

Verum, enim vero: Quandoque Sacerdotii & Imperii causæ sunt
C
adeo

a) Expressius PETRVS DAMIANI in *Dialogo Disceptationis Synodalis adversus Cadolaum Antipapam* ubi Imperium & sacerdotium duos apices & mundi vertices compellit, æque quidem sublimes, sed mutæ charitatis glutine jungendos.

adeo implicata, ut neutra ab alterius potestate separari queat; cuius tunc erit, illas decidere? E. G. Sacerdotium emanat Decretum aut Bullam, que aut laudabili Reipublicæ temporariæ consuetudini, aut ipsius felicitati minime conveniunt: Vel Imperium ob necessitatem aut exigentiam status politici publicat Manifestum, quod Sacerdotium vel contra immunitatem ecclesiasticam, ut in tributis, vel contra statum clericalem, ut in bellorum injuriis *et.* gravat. Cujusnam erit, in utroque casu sententiam ferre? Cærum est, Imperium minime hodie concedere Sacerdotio, ut in rebus temporalibus, quibus admixtum est spirituale, immediatam & decisivam ferat sententiam; Ergo & a pari Sacerdotium lædi videtur, si Imperium in rebus temporalibus, quibus spirituale admixtum est, absolutam veller exerere manum. Utraque enim Potestas immediata, neutra subdita alteri; & nulli alterius invadere jura permissum est. Quid igitur factu opus? En casum, ubi charitatis & unionis vinculum difficultatem tollet omnem. Si Imperium etiam absque ullo *Regio Placito* Sacerdotio amice exponeret, Bullam statui politico non congruere, materno dispensabit adfectu; Et, si Imperium monebit Sacerdotium, sic reipublicæ, cuius & membra sunt Clerus, exigere necessitatem, ut communia cum civibus onera portet, Sacerdotium charitate tactum non tergiverfabitur, "flamini publico periculo exsiccationis exposito succurrere" affluxu etiam ipsorum rivulorum, qui sub ipso sacrarii lapide originem ducunt," uti ann. 1762. 9. Iulii Episcopus Neogardienfis perorabat ad Clerum.

§. VI.

Qualibet quoque Potestas suis fulcitur legibus.

Sunt in qualibet societate, Republica aut Imperio, nos etenim modo regiminis forma parum urget; sunt, inquam, Principes in

rec-

ter & subditos, status inter & membra, ac ipsa inter membra & membra certi quidam respectus, relationes, ordines, vel quoquo nomine compellare volueris, inevitabiles, & ex ipso Imperio a Conditore ordinato manantes necessitudines, quæ sine legibus subsistere, aut intemeratæ fervari non possunt; imo ipsi respectus, ipsæ relationes, & ordines ipsi, si leges non sunt, leges tamen vel repossunt, vel efformant. His igitur utrumque Imperium fulciri debet, ne in disordines, ne in ruinam prolabatur.

Homo libertati creatus, sed per peccatum ad jugum natus, jugi impariens est. Præ! finite ferocem belluam, & tumultuantibus actam passionibus freno incedere liberam, quot in discrimina, quot in ruinas præceps ibit! Frenum sunt leges, quo domatur immanis bellua, quæ certo certius homo sine legibus est.

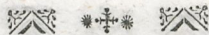
Verum, velut homo quoad corpus, h. e., quoad ea, quæ ad societatem hominis temporariam pertinent; & modo quoad animam, h. e., quoad ea, quæ animarum regimen spectant, ferocire, & in turpes lapsus proruere potest, ita tum temporalibus, tum ecclesiasticis coercendus est legibus.

Diximus autem, potestatem quamlibet suis circumscriptam esse terminis, neutram sine periculo proprio, aut dispendio alterius alienæ potestatis posse invadere jura. Hinc pleno fluit alveo, neutram alteri, nisi in ea sphaera, qua præeminet alteri, leges præscribere posse; sed, veluti potestas quæque sibi proprias, ac suo regimini conformes debet habere ac sancire leges, ita & utrique par, leges condendi, jus convenire.

§. VII.

*Nam & Sacerdotium habet potestatem condendi leges,
quas canones vocat.*

Quæso! quid verat, ne Sacerdotium legislativam possideat potestatem.

testatem, Imperii adinstar, ecclesiasticas, velut illud civiles, condendi leges? Nisi Sacerdotium cum Imperio confuderis, cerebrina manebit disparitas.

Tot, & vel plures, aut saltem sublimiores sunt quoad animas, earumque regimen, ut tot inter discrimina atque pericula serrentur incolumes, quam quot quoad temporale societatis corporalis gubernium, ut reddatur & seruetur incolume respectus, relationes, ordines atque necessitates a subtilissimis Politicis unquam notari queunt.

Potestati temporali, sive Imperio non congruit, ut ante monimus, animas pascere, & earum æternæ invigilare salutis; ergo minus pro earum regimine atque salute ecclesiasticas præscribere leges. a) Cui ergo? nisi Sacerdotio, cujus curis *Dominus Dominantium*, & ille, *cui omnis data potestas in cælo & in terra*, suas committit oves.

Miramur, quod illi, qui potestatis utriusque differentiam palparem capiunt, capere non possunt, aut potius nolint, non Regum aut Principum, sed Sacerdotum & Pastorum esse, oves ad pascua ducere, aut errantes ad ovile, quod est Ecclesia, reducere, non in gladio & fulmine, sed in pedo & mansueta Pastoris voce.

Non licet nobis, qui ad stadium Canonum currendum vocamur, Legislatoris supremi invertere ordinem, nisi amoris, pacis & concordie gluten, quo utramque potestatem optavimus unendam, dissolvere velimus. Habeat ergo Imperium jus summum, civiles condendi leges: Sed & habeat Sacerdotium jus æquale, ecclesiasticas ferendi leges; hoc, in animæ salutem regendam, illud

in
a) *Laudatus Thomas Valdensis cit. L. II. Doctr. fid. C. 78 n. 6. adferit,* "potestatem sacerdotalem in negotiis terrenis cedere potestati Regie, Regiam vero sacerdotali, ubi agitur de rebus divinis, subdit: "si vero petitur, in quibus sibi cedunt eventibus? Respondetur, ubi "de peccatis & divinis offensis agitur, maxime contra Ecclesie & fidei "disciplinam Regalis Potestas sacerdotali succumbit.

in corporum incolunitatem servandam. Sic utriusque Imperii ratio, sic subditorum poscit diversitas. a)

Quia ramen Sacerdotii leges, leges spiritus, amoris, pietatis & mansuetudinis sunt, hinc non leges, sed Canones eas vocari maluit. b) Canones, qui materni amoris regulas in Ecclesia præformant. Cum autem non semper vincitur amore & mansuetudine iniquitas, hinc Samaritanus, qui Christus & ejus Ministri sunt, non tam oleum, quam acetum portat; Oleum sunt suasiones Patris, acetum vero sunt leges Iudicis; leges non modo directivæ, ut peperam afferunt, sed & coactivæ. Ad quid enim anathemata in sacris Literis memorata? Ad quid præceptum Domini, ut publicani & ethnici instar habeatur ille, qui Ecclesiam mansuete hortantem audire respuit? Aut non expedit quandoque corporis salutem, ut membrum ferro rescindatur? Ecclesiæ, inquires, gladius non est. Uti-

C 3

que

a) Cl. P. Zallwein Dissert. de ann. 1752., C. II. §. 4. ait: "Apostolum sive qua Ministrum Christi & nomine Christi, sive qua Rectorem Ecclesiarum varias sanxissse leges, quarum priores in numerum legum divinarum, posteriores legum ecclesiasticarum instar habentur, non minus Acta Apostolorum, quam Epistola ejus testatur faciunt." Et §. 5. ait: "Episcopi vestigiis Apostolorum insistentes innumeras, easque saluberrimas leges pro instruendis moribus fidelium ceter, sanxerunt. Leges istæ more loquendi antiquitus recepto, ac hodie dum usurpato, vocabantur Canones."

b) Idem cit. C. I. §. 3. ait: "Ecclesia maluit sua decreta vocare Canones quam leges, non ideo, ut peperam quidam volunt, quod sibi potestatem legislativam a Christo Domino concessam non crederet, sed, quod ipsa lex vel ex sua natura, vel ex dispositione legis, & ipso velut sono rigorem quemdam ex eo, quod vim coactivam, per impositionem poenarum exercendam, sibi conjunctam habeat, præ se ferre videatur, a quo Ecclesia Christi exemplum sui Magistri imitatur, quam Jongissime abesse, suosque fideles tanquam filios, excepto, si necessitas rigorem extorqueret, potius in vinculis charitatis trahere, quam in virga ferrea ad portandum suave jugum Christi compellere voluit."

que gladius est: duo enim in Orbe Christiano sunt gladii, licet non Petri, horratu tamen illius, manu Regis, qui Advocatus & Vindex Ecclesiae est, quando utriusque reipublicae salus exigit, & certa conversionis spes affulget, exercendus atque vibrandus.

§. VIII.

Varii generis sunt Ecclesiae Canones.

Canones, sive leges ex jure manant. Tot ergo possunt esse genera Canonum, quot jura ad Ecclesiam spectant, jus autem, quod animarum regimen respicit, vel est *naturale divinum*, vel *divinum positivum*, vel *humanum*. Tria ergo ecclesiastica sunt jura, & horum varii Canones.

Ius divinum naturale est id, quod ex naturali religione manat, constans & immutabile, cujus synopsis decalogus refert.

Ius divinum positivum mutationi subest, quia Deus pro statuum utilitate condidit; sic per novum Evangelium jus vetus sustulit; Evangelium autem ad finem saeculorum est duraturum. Canones juris antiqui vel ceremoniales, vel morales sunt: Ceremoniales & figurales completa figura extincti sunt; morales, quia in naturali fundantur, usque modo tenent. Evangelici Canones ad finem mundi ligabunt.

Ius humanum pro Ecclesiae necessitate, & animarum ad salutem regendarum utilitate institutum fuit. Hoc vel Constitutionibus, vel laudabili Consuetudine, vel Privilegiis, Concordatis *et.* exercetur.

Prius de *Constitutionibus* sermonem instituemus.

Apostoli vel in unum congregati, quid fideles debeant, decrevere, & haec fuere *Constitutiones generales*; vel & in particulari, fidelibus providentes, quaedam praecipere & disposuere, & haec *particulares* appellandae; habentur in Actis & Epistolis Apostolorum, & in
tra-

traditione Apostolica postmodum scriptis consignata; Inde *Canones & Constitutiones Apostolorum* CLEMENTI tributæ; sed non omnes dignam Apostolis reperiunt fidem, & communiter nonnisi *L.* earum capitula genuina haberi solent. a)

Pari passu eorum Successores incedebant; vel enim per Concilia generalia, vel particularia Ecclesiæ prospiciendo, vel Pontificiis & Episcopalibus præceptionibus, responsis, decretis, *ceter.*, fideles instruendo & regendo.

Canones Conciliorum œcumenicorum sive generalium omnes observare debent, nisi contra laudabiles & antiquas Ecclesiarum consuetudines quidpiam decernant. Canones Synodorum particularium aut provincialium particulares obligant Ecclesias; si tamen ab aliis recipiuntur, & illos stringunt; atque, si a tota Ecclesia recipiuntur, vim legum universalium obrinent.

Pontificum Canones, Decreta & Respona, si ab Episcopis in suis diocesis publicantur & accipiuntur, universalium legum numerum ingrediuntur; si non, manent particulares earum, quæ receperunt.

Patrum dogmata & doctrinæ in formam Canonum redactæ eorum, qui scripserunt, auctoritatem induunt, & fontium, ex quibus desumerunt; non enim novas leges condere, sed Dei legem insinuare, explicare, & Traditiones aut divinas, aut apostolicas inculcare voluerunt.

Iam olim primorum Conciliorum Canones in corpus redigi cœpere; Ita Concilii Ancyranum in Galatia, & Neocæsariensis in Ponto ann. 314. celebratorum, Nicæni œcumenici I. in Bythinia ann. 325. convocati, Antiochiensis ann. 341. celebrati b)

- Laod.
- a) STEPHANVS Papa in synodo Lateran. ann. 769. *AE. 117.* " Non amplius, inquit, suscipiantur Apostolorum Canonum prolatæ per S. Clementem nisi *L.*, capita, quæ suscipit facta Dei catholica Romana Ecclesia,
- b) In hac Synodo ab initio XXV. salutare Canones condebantur, qui & ab Ecclesiis sunt recepti & adprobati; sed post in Conciliabulum Ariænorum (Catholicis scil. recedentibus Episcopis) degenerans S. Athanasium deposuit.

Laodiceæ in Phrygia ann. 370 & Gangrensis in Paphlagonia ann. 375. & Constantinopolitani œcumenici II. ann. 381. celebrati, a) Canones in corpus congesti nomen *Codicis Canonum Ecclesiæ universalis* adepti sunt.

Huic postea Codici adjuncti sunt Canones Concilii Ephesini œcumenici III. an 430. Chalcedonensis œcumenici IV. ann. 450. b) ac denique Sardicensis ann. 347. quod pro continuatione Nicæni habebatur.

Canones isti græca lingua conscripti, (quibus postea in Oriente L. Canones Apostolorum, & alii XXXV. Apostolici, c) Canones quoque Codicis Africani in græcam versi, ex Conciliis potissimum tempore S. Augustini habitis depromti, nec non Canones Concilii Trullani d) eo, quod vices Conciliorum œcumenicorum V. & VI, quæ nullos edidere Canones, ac denique Concilii Nicæni II. œcumenici VII. accefferunt) Codicem orientalis Ecclesiæ constituerunt, quo per VIII. sæcula regebatur hæc Ecclesiæ. Accefferunt tamen postea successive Decretales Dionysii Alexandrini, Gregorii Thaumaturgi, & Epistolæ Basilii M. ad Amphiloichum, quæ Canonum loco habebantur in Oriente. Supradictus septem Conciliorum, generalium duorum, & particularium quinque Canonum Codex, a

- quo,
- a) Fuit equidem hoc Concilium particulare quoad se, sed ob receptionem Canonum fidem concernentium post a Damaso factam universale habitum, non tamen omnes ejus Canones recepti.
 - b) Rescitus est a Leone celebris ille de juriis inter Romanum & Constantinop. Ep. æqualitate statutus Canon.
 - c) In codice orientali in latinum traducto, & in Occidente obtinente, Canones Apostolici non reperiebantur, sed modo a Dionysio Exiguo ann. 530. adjiciebantur; attamen eidem Codici in Ecclesiis Francorum ann. 586. reperto teste Gregorio Turonensi L. V. C. II. hi Canones adjecti erant.
 - d) Hoc Concilium, Quinisextum dictum, in Occidente non obtinuit, ejusque Canones seu Ecclesiæ occidentalis moribus repugnantibus reprobati fuerunt.

quo, nescitur, in latinum versus etiam in occidentali Ecclesia obtinuit. a)

Anno circiter 530. Dionysius Exiguus supradictum Codicem Canonum VII. Conciliorum fidelius vertit, & reiectis illis, qui ab occidentali Ecclesia recepti non fuere, eidem Canones, Codici in Oriente, quos supra recensuimus, coniunctos, scil. Canones Apostolorum, Canones Conciliorum Chalcedonenfis, Sardicenfis, Carthaginensis & aliorum in Africa celebratorum adiecit, qui omnes in Occidente vim legis obtinuerunt.

Idem Dionysius quoque Decretales Epistolas Pontificum a Syricio (Ante hunc enim Pontificem solum pauca genuina Pontificum Decreta aut Epistola reperiuntur) b) qui ann. 398. obiit, usque ad Anastasium II. ann. 498. defunctum, collegit, quæ sub titulo Decretalium Epistolarum in Occidente vim Canonum, c) atque nomen *Corporis Canonum* sortita sunt.

Quod Dionysius Romæ, hoc fecit Martinus Braccarenfis circa ann. 570. in Hispania; collegit quippe orientalis Ecclesiæ Canones, & illis quosdam Conciliorum Hispanicorum adiecit.

Advertas, velim, in toto per VIII. sæcula in Occidente vigente Canonum Codice nec ullum, nisi ab Orientali mutuarum (si Pontificum Decretales Epistolas ad quosdam Episcopos scriptas excipis) a Romana Ecclesia conditum d) esse.

Tanquam a) Et apud Gallia & Germania Ecclesias usque ad sæculum IX. solus viguit, quia Dionysii adiectiones receptæ non fuerant.

b) Plurimas veterum Pontificum Epistolas ab antiquis Patribus & Historicis laudatas, uti IVLII I. citatam in Apologia S. ATHANASII, L. I. BERTI commemoratas ab HILARIO in fragmentis, DAMASI ad Episcopos Illyrici, de qua THEODORITVS L. II. H. E. C. 22. aliasque complures in dubium revocare non possumus, ita Cl. Berti de Theol. Discipl. L. XX.

c) Non autem in Gallia & Germania ante IX. sæculum.

d) Causam notat Cl. FLEVRY in suis Institutionibus Iuris Canon. P. I.

Tandem Exigui Codex, ab Adriano I. CAROLO M. ann. 787. oblatuſ, ab eodem in Germaniam & Galliam translatus ſæculo IX. obtinuit, & hodie ab Eruditis *Ius Eccleſiaſticum antiquum* compellatur.

Postremis CAROLI temporibus ex Hispania nova Canonum Collectio prodiit, quæ alicui ISIDORO, quem quidam Mercatorem cognominant, tribuitur. Sæculo nostro compertum est, Canones ISIDORI partim interpolatos, partim ſuppoſitos eſſe; non tamen inficias eunt, in illis plura Apoſtolicæ doctrinæ & fidei conformia reperiri. Oprandum foret, ut illi, qui contra Iſidori Canones tam alte inſeclant, docto criterio adulterinos & ſpurios a genuinis & utilibus ſecernerent, & illos Codicis antiqui calci adijcerent.

Postea & alia Canonum collectiones adornatæ ſunt, ſcil. a REGINONE Abbate Brunenſi, qui vixit anno 900., ab IVONE Carnutenſi ann. 1010. & a HUGUARDO Epilcopo Wormatienſi ann. 1020.

Denique ann. 1150. Bononiæ prodiit nova Canonum collectio, quam GRATIANVS O. S. B. in Monafterio Ss. FELICIS & NAEBORIS adornavit. Huic inferri fuere præſati Iſidori Canones, & alii ex libris Ss. PP., præcipue HIERONYMI, AVGVSTINI, ISIDORI Hiſpalenſis *et.* decerpti, qui in varia Capita & Quæſtiones diviſi conſtituunt hodie notabilem partem Codicis, quem *Corpus juris Canonici* compellamus. Non tamen in Eccleſia aliam obtinuerunt authoritatem, quam fontes habent, ex quibus a Gratiano derivati fuere. a)

Hanc

C. I. n. VII, quia Eccleſia Romana tam fideliter & conſtanter doctrinæ & diſciplinæ ab Apoſtolis tradita adhæſerat. ut his mediis non egeret.

a) *Auditores Rote Decis, apud Pœn. 480. n. 18.* "Nec reſert illos

"Canones recenteri in Decreto a Gratiano compilato, quia, cum Gra-

"tianus non publica authoritate inſinita quæque illa Canonum Eccle-

"ſiaſticorum, & legum etiam ſæcularium Capita in ſuum librum con-

"tulit, nec legis condendi authoritatem habuerit, nec ab aliquo Rom.

"Pœn-

Hanc Collationem Gratianus compellavit Concordiam discordantium Canonum, quia plures sibi contradicunt: Canonistæ vero eam aut *Decretum* GRATIANI, aut *Decretales veteres* nominare solent. Est divisa in tres partes: Prima continet Distinctiones CI., & quælibet Distinctio plures habet Canones. Secunda complectitur Causas XXXVI., quæ in Quæstiones; Quæstiones vero in Canones dividuntur; Causa tamen XXXIII. septem Distinctiones includit. Tertia de Consecratione inferbitur, & in V. Distinctiones divisa est.

Post Gratianum plures equidem Canonum collectiones instituta sunt, sed sola illa, quæ jussu GREGORII IX. RAYMUNDVS de Penafort Ord. Præd. natione Catalaunus & ex Conciliorum, præcipue Lateranensium, Canonibus & ex varii argumenti causarum decisionibus compilavit, auctoritatem publicam consecuta est. In quinque Libros digesta fuit; Libri in Titulos, Tituli in Capitula, Capitula in numeros subdivisa. Primus Titulus XLIII. secundus XXX. Tertius L. Quartus XXI. Quintus XLI. continet. Nomen Gregorii Decretalium tenet.

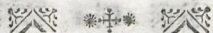
BONIFACIUS VIII. ann. 1298. Pontif. sui 4. Sexrum Decretalium adjecit, publicavitque, qui Sextus Decretalium vocatur, & in V. Libros divisus est. Primus habet Titulos XXII. Secundus XV. Tertius XXIV. Quartus III. Quintus XII. Subnexæ sunt Sexto Regula Juris LXXXVIII.

Subnexuit IOANNES XXII. Constitutiones CLEMENTIS V, quæ hodie CLEMENTINÆ dicuntur, & in Libros V. sunt distributa. In

D 2

primo

“Pontifice ille liber tanquam authenticus & legalis approbatus fuerit, inde fit, ut quilibet Canon inde relatus, ex eo tantum, quod ibi referatur, non habeat majorem auctoritatem, quam in proprio loco consistens de sui natura esset habiturus. Nec Gregorius XIII. Gratiani librum tanquam legalem authentizavit, cum solum emendari jufferit, & emendationes sine additionibus, aut detractionibus mandarent observari.”

primo sunt Tituli XI. in secundo XII. in tertio XVII. in quarto I. in quinto XI. Idem IOANNES alias addidit Constitutiones non ubique & in omnibus obrinentes, quas vulgo EXTRAVAGANTES vocant; Liber unicus, habens Titulos XIV.

Alii quoque Pontifices Constitutiones edidere, quæ in unum collectæ nomen *Extravagantium communium* habent; sunt in Libros V. distincti. In primo reperiuntur Tituli IX. in secundo III. in tertio XIII. in quarto locus est vacuus, in quinto X.

Postremo celebris Iurisconsultus adiecit *Constitutiones Pontificias*, quæ nomen *Libri VII. Decretalium* sortiuntur.

Hi libri, scilicet GRATIANI *Decreti tres partes, V. Libri Decretales GREGORII IX., Sexius BONIFACII VIII.*, in quinque libros divisus, CLEMENTINÆ *sive Constitutiones CLEMENTIS V.*, in Libros V. pariter distributæ, *Extravagantes IOANNIS XXII., & Extravagantes communes* hodiernum Canonum Codicem, sive *Corpus Iuris Canonici*, in scholis tradi solitum, constituunt; Verum ex supradictis apparebit, quod, velut Canonum studiosum quoque Codicem Canonum antiquum nosse decet, ita & oporteat, ut Germanicus Canonum Candidatus Canonum noviorum notitiam accipiat.

A collectione Gratiani usque ad Extravagantes Ioannis XXII. tantus, ut vidimas, Canonum cumulus prodiit, licet vix duo effluerint sæcula; Verum, iusto nobis quærere licet: Ergone Ecclesiæ disciplina atque doctrina tot per Canones ab omnibus absterfa sit nævis? minime; nam infinitos propemodum abusus, atque indices crescentem disciplinæ collapsum ingemuit christianus orbis, & hinc medendis malis convocatum est Concilium Constantiense ann. 1414. & postmodum Basileense ann. 1431. Quamquam autem certum sit, hæc Concilia non quoad omnia fuisse œcumenica, nihilominus, cum Concordata Germaniæ, quæ utique Germanum Canonistam scire vel maxime decet, quibusdam Conciliorum Decretis insistant, hinc & eorum notitiam capere, necesse est.

Eadem

Eadem pro Canonum studiosis circa Concilium Tridentinum summa militat ratio, cujus Canones utique hodie præcipuam doctrinam & disciplinam Ecclesiasticam formam & normam referunt.

Non autem disciplinam tantum, sed & illa, quæ aut circa fidem, aut circa generalem Ecclesiæ in quoque sæculo faciem rescripta fuere, Candidatos informari opus est. Cum autem de his tum in generalibus, tum in provincialibus synodis actum fuit, hinc & istas præterire non licet, præcipue illas, quæ nostris in provinciis habitæ fuere.

Hactenus de Legibus sive Canonibus Ecclesiasticis locuti sumus, nunc pauca de ceteris memoremus.

Tenet igitur & ipsa Consuetudo, si laudabilis sit, virtutem Legis. Ex ipsa primitiva Ecclesia præclarum habemus exemplum. Nonne distinctis verbis in novo Testamento, & quidem in Apostolorum Concilio lex data fuerat de *non edendo sanguine & suffocato*, ne Christiani Idololatriis communicare viderentur? Et quisnam Ecclesiæ Canon, nisi consuetudo, sanguinis & suffocati esum veritum sustulit, & prorsus ac licite sustulit? Fors in quaque Diæcesi Canonista similes consuetudinis Leges, utinam semper laudabiles, reperiet.

Privilegia non quidem Leges, sed a Lege exemptiones dici merentur; verum solum respectu eorum, qui acceperunt privilegia, non autem eorum, qui dedit, & contra quos dedit: Hic etenim, qui dedit, eo ipso, quod unum a Lege eximat, ceteros per legem implicite obligat, ne privilegiatorum jura perturbent, lædantque. Nam ad eandem jurisdictionem pertinet, leges condere, & a lege eximere. Hinc & ligandi & solvendi potestas Ecclesiæ tradita fuit. Certum est, privilegia & dispensationes, in primis Ecclesiæ sæculis minime consueta, Canonibusque Ecclesiæ fuisse contraria; hinc nonnisi cautissime & ex gravissimis causis imperienda: sed, si semel collata sunt, firmiter tenent, atque ea tueri

D 3

Legis-

Legislatoris est; nisi inverſus rerum ordo illa publico obefſe bo-
no declaret.

§. IX.

*Etiã Concordata quodammodo Canonum
rationem induunt.*

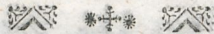
Galliam & Germaniam per prima IX. ſæcula nonniſi primo-
rum Conciliorum Canones ex Oriente in Occidentem translatos
coluiſſe, atque primævæ Apoſtolice Traditionis diſciplinæ & do-
ctrinæ ſtrenuos fuiſſe & manſiſſe cultores atque vindices, ſupra me-
moravimus. Cum a Gratiani temporibus Canonum eccleſiaſtico-
rum invaleſceret cumulus, & præcipue ſchiſma Avinionenſe contra-
riis ſæpe legibus Eccleſiam confunderet, inde diſciplinæ & do-
ctrinæ rigor non modo repeſcere, & collabi; Gratiani vero De-
cretum, neglectis illis primorum ſæculorum Canonibus, in ſcho-
lis doceri cœpiſſet, primam primorum ſæculorum libertatem Ec-
cleſiarum Gallicarum & Germanarum, cui antecellentes tam fauſte
& fortiter inſiſtebant, nonniſi Canonum cumulo variisque abuſi-
bus vinculatam eſſe, nemo ignorat.

Tum Germani, tum Galli ad primam Eccleſiæ libertatem, tot
abuſibus labefactatam, aſpirantes, ſua ad Concilium Conſtantien-
ſe & Baſileenſe gravamina per Legatos dirigebant; cum vero hæc
Concilia, Conſtantienſe ſcil. & Baſileenſe, ſchiſmatibus turbaren-
tur, & ſic diſciplinæ priſtinum nitorem reſtituere fruſtra niteren-
tur, CAROLVS VII. Gallorum Rex omnem Franciæ Clerum Bituri-
cas ann. 1438. convocabat, ubi Conſtitutionem, quam pragmati-
cam appellabant, confecebat; Verum, cum erga ſupremum Eccle-
ſiæ Caput minus reverenter, quam decebat, Conſtitutio pragmati-
ca loqueretur, tandem 15 16. abolita, & a LEONE X. cum FRAN-
CIS-

crisco I. Galliarum Rege conventum est, ut in Concordata mutaretur, quæ Conciliorum Constantiensis & Basileensis Canonibus innixa, a LEONE adprobata, usque hodie in Gallia Canonum vim obtinent, & illis obloqui in Gallia nefas esset.

De Germanis paulo enucleatius loqui oportet. Diximus, Germaniam tot abutibus arctatam ad pristinam aspirasse libertatem, quam ut indipisceretur, sua congestit gravamina, & ann. 1418. in Concilio Constantiensi per deputatos exhibuit; cum autem in illo schismatum tumultu dicta gravamina minime sanarentur, ad Concilium Basileense deportabantur; nec ibi optatum consequerentur finem. Concilio etenim post. Sess. XXV. in Conciliabulum degenerante Germaniæ Principes neutralitatem iniere, dum interea, ut diximus, Galli Bituricis suam Pragmaticam conderent. Conciliabulum Basileense varia Germanis faventia condebat Decreta, ut illos in suas traheret partes, acceptabant Imperii Principes, & sub ALBERTO Romanorum Rege, Moguntia ann. 1439. 26. Mart. certis limitibus circumscribebant.

Cum autem EVGENIUS IV. Archi-Episcopus Coloniensem & Trevirensensem, eo quod dicto Conciliabulo, quod Eugenium IV. deponere intendebant, perseveranter adhererent, suis exeret dignitatibus, Imperii Principes cum FRIDERICO III. Eugenio adherere concludebant, si gravaminibus medelam daret. Annuit Eugenius, & in hunc finem ad Diocetam Francofordiensem suos mittit nuntios. In hoc frequentissimo Conventu ann. 1446. 1. Sept. Concordata Principum designantur, quæ per Legatos Romam missa 1447. 5. & 7. Febr. ab Eugenio IV. ratihabita & adprobata fuere. Dabat equidem idem Eugenius eodem die reservationis & protectionis Bullam; verum e vita sublato Eugenio dicta Principum & nationis Germanicæ Concordata NICOLAUS V. ejus successor illimitate, nisi quod ad Compensationem quamdam, Reservationes scil. & Annatas a Germanis exposceret, ratihabuit, adprobavit

vit & confirmavit, nec non in Dieta Aschaffenburgenſi aſim. 1448. 17. Febr. habita, per ſuum Legatum IOANNEM Carvajalem Tit. S. Angeli Cardinalem prius Concordatis initis, firmatiſque dictam Reſervationem & Annatarum compenſationem a Principibus Germaniæ obtinuit.

Longius eſſet, ea, quæ in Concordatis inter Eugenium IV. & Nicolaum V. & Nationem Germanicam pacta & concluſa fuere, hic recensere. Illa paſſim apud plures Authores, & præcipue in libello, cui titulus eſt: Concordata Nationis Germanicæ integra, *et.* in extenſo legenda exhibentur. Unum tamen præterire non licet: Hæc inter Concordata, quædam Germanis favorabilia in Concilio Baſileenſi emanata, non quidem, ut Card. PETRA in *Tom. V. ad Conſtit. Apoſt. P. 2. & 5.* ait, ex jure ipſius Conciliabuli, quod nullum habebat, ſed ex ſola ſedis Apoſtolicæ benignitate contineri

Postquam, quæ & qualia ſint Concordata, explicuimus; commonſtrare ſuperest, hæc quoque Canonum, cum reciproca ſint pacta, induere naturam. Vis Canonum utique a Legislatoris mente pender; verum, Sedesne Apoſtolica, quo denique tempore & motivo Concordata paciſcitur, ſuam expreſſam explicitamque pro ea natione, cum qua paciſcitur, mentem non manifeſtat, publicatque? quæ, ſi ſemel recepta fuerint, receptaque ſerventur, præcipue, ſi cum reciprociſ qualificantur Principum Concordatis, ut hic in Concordatis Germanicis factam, actumque vidimus, utrique quaſi Canonis normam & formam induunt; aut, ſi Canonis rationem non haberent, certo dicendum foret, neque Principes, Nationemque Germanicam ſua de Reſervationibus & Annatis ſtipulata fide teneri.

§. X.

S. X.

*His omnibus Iuris Ecclesiastici Candidatos imbuere Professoris
Canonum Provincia est, quam sibi ab Eminentissimo
& Celssissimo Principe Electore Moguntino
recens Clementissime demandatam
indicat.*

Ex haftenus dictis satis, superque prudentum quilibet colliget, Germanico Ss. Canonum studio nequaquam sufficere, ut quinque Decretalium GREGORII IX. Libros aut oculo, aut aure superficiali transcurrat; sed potissimum requiri, ut tum in veteres, tum in recentiores post Gregorium IX. in Ecclesia, & ab Ecclesia conditos Canones oculum, aurem, animumque intendat, si consummatum Iuris Ecclesiastici, sive Canonici notitiam indipisci cogiter. Neque & hanc perfecte adipiscetur, nisi ipsam Canonum eonditorum causam, originem, rationem & fontem studiose indaget. Verum, unde aut ubi indagabit, nisi ipsam Historiam Ecclesiasticam adeat, & rerum revolutiones impio scruteretur labore? At & iste temporis huic studio destinato minime congruit. Superest igitur, ut ille, qui Canones docet, studio Canonico Historiam Ecclesiasticam jungat, & de saeculo in saeculum, quid, vel quare id Ecclesia aut circa dogmata, aut circa disciplinam praeeperit, statueritque, fideliter exponat, & candide explicet.

Et ecce, Iuris & Historiae Ecclesiasticae Candidati nobilissimi! hanc utramque & Ss. Canonum, & Historiae ecclesiasticae spartam
EMINENTISSIMVS AC CELSSISSIMVS PRINCEPS DOMINVS,
DOMINVS EMMERICVS IOSEPHVS,
S. Sedis Moguntinae ARCHI-EPISCOPVS, S. R. I. per
E Ger-

Germaniam ARCHICANCELLARIUS, & PRINCEPS ELECTOR, Dominus noster longe Clementissimus mihi ruper gratiosissime demandavit; Cum etenim Sacra CAESAREÆ, REGIÆQUE MAIESTATES me ad cathedram dogmaticam in Universitate Friburgensi in Brisgoja, conscendendam Clementissime vocarent, me autem fragilis sanitatis vicissitudo tanto conficiendo itinere tunc prorsus imparem redderet, ut hoc mihi PATER PATRIÆ Clementissimus licet immerito collatum Casareo-Regium musus Erfordiae compensaret, me pluribus ab annis in hac Universitate Scripturæ, & Eloquentiæ sacrae Professoris P. O. Munus gerentem ad prædictas Cathedras evchere Clementissime dignatus fuit. Siat immortales ELECTORI CLEMENTISSIMO gratiæ; atque Supremum Numen ad vota mea indies ad aram ferenda vitæ suæ nobis longe præciosissimæ dies in Patria incolumitatem, in Universitatis nostræ studiis Clementissimis Tanri Principis ad florem pristinum reducendæ, splendorem & augmentum, jubeat ire continuo prosperos, sanos & incolumes, & utinam nunquam aut infirmitatis aut fortis adversæ nubibus obfuscandos.

Inbeat & nostrum REVERENDISSIMUM ET ILLUSTRISSIMUM DOMINUM DOMINUM CAROLUM IOSEPHUM ADAMUM S. R. I. LIBERUM BARONEM A BREIDBACH IN BÜRRESHEIM Eccles. Metrop. Mog. & Equest. S. Albani prope Moguntiam, ut & insign. Colleg. ad S. Victorem Canonici Capiti. Et Insignis Imperialis Nordhusanae Præpositum, Eminentissimi ac Celsissimi Archiepiscopi & Principis Electoris Moguntini, & Celsissimi Princi-

Principis & Episcopi Wirceburgensis Consiliarium Intimum
 Urbis ac Territorii Erfurtensis Proprincipem, Dominum ac
 Mecenatem nostrum longe indulgentissimum, qui fortis meae
 Fautor & Macenas extitit gratiosissimus, jubeat, inquam, in
 Urbis & Provinciae nostrae solamen & fulcrum, in Universita-
 tis nostrae, cujus florem & decorem Protector & Promotor stu-
 diosissimus adeo cordi habet, quotidie crescens & accrescens
 augmentum & stabilitatem sanitate, & prosperitate frui inte-
 gerrima, & nulla temporum aut aetatum crisi climacterica im-
 mutanda.

Ut igitur ab **EMINENTISSIMO PRINCIPE ELECTO-**
RE demandatae, & ab **ILLVSTRISSIMO PROPRINCIPE**
 commendatae provinciae in publicum Universitatis commodum,
 quantum exiles meae concesserint vires, faciam satis, Vobis no-
 bilissimis, Adolescentibus operam in saepedicto *Canonico historico-*
Ecclesiastico studio, spondeo, quam possum, maximam, atque
 ut & ipsi laborem vobis desponsum frequenti vestra animetis
 praesentia, vos officiosissime invito.

Dabam Erfordiae die 24, Decembris Anno O. R.
MDCCLXVII.

ERFUERT, Diss., 1768/69

ULB Halle 3
003 738 620

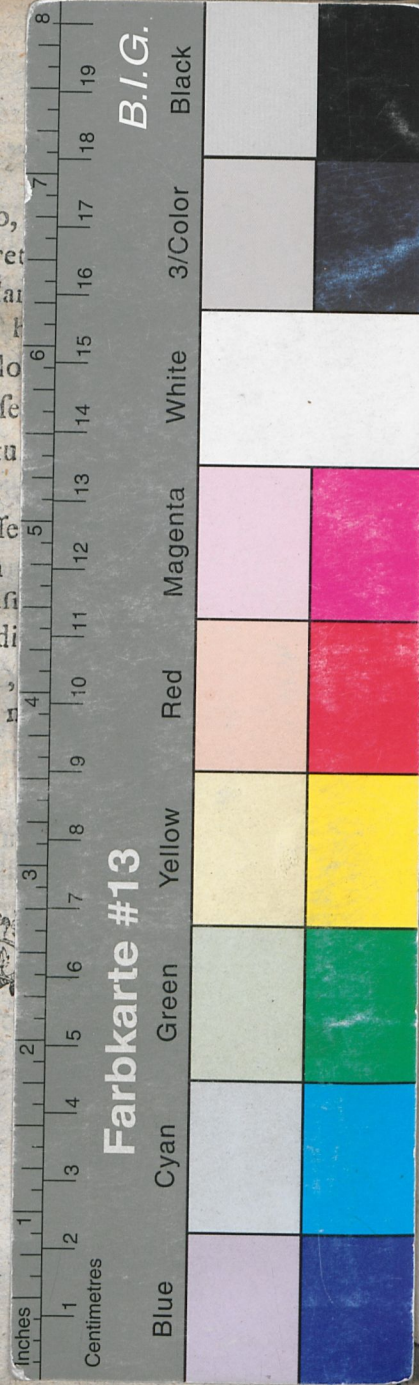

f

sb.

E. 1. num. 6.
AA

1768, 11
**BREVIS
IVRIS ECCLESIASTICI
GERMANICI
NOTITIA**

QVAM
**PRAELECTIONIBVS SVIS CANONICIS ET
HISTORICIS**

IV. IAN. 1768. hor. m. 7-8.

**EXORDIENDIS, ET SINGVLIS PER ANNUM NON FERIA-
TIS DIEBVS CONTINVANDIS**

PRÆMITTIT,

ET

AD ILLAS AVDIENDAS

VTIVSQUE STVDII ÆMVLOS

HVMANISSIME INVITAT

M. F. IORDANVS SIMON

ORD. FREM. S. P. AVGVSTINI, STVD. REGENS GENERAL. PROV. RHENO-

SVEV. PRIM. DIFFIN., IN VNIVERS. ERFORD. SS. THEOL. DOCT.

ET S. FACVLT. THEOL. ADSESS. IVRIS ET HIST.

ECCLES. PROF. P. O.

ERFORDIÆ, LITERIS HENR. RVD. NONNIL, ACAD. TYP.

